

FÖRSAMLINGSINSTRUKTION
FÖR
VÄSTRA VINGÅKERS OCH ÖSTERÅKERS
PASTORAT

Godkänd av kyrkofullmäktige 7 maj 2019

INNEHÅLL

1	VISION	sid 3
2	FÖRSAMLINGSBESKRIVNING	sid 3
3	OMVÄRLDSBESKRIVNING	sid 5
4	ANALYS	sid 7
5	PASTORALT PROGRAM	sid 8
	MISSION	sid 8
	GUDSTJÄNST	sid 9
	UNDERVISNING	sid 11
	DIAKONI	sid 12
6	FRAMTID	sid 13

1 VISION

Västra Vingåkers och Österåkers pastorat vill visa på kristen tro med det vi säger, gör och är.

2 FÖRSAMLINGSBESKRIVNING

Församlingsinstruktionen redogör för pastoratets vision och för församlingarnas förutsättningar att verka. Västra Vingåkers församling bildar tillsammans med Österåkers församling ett pastorat med gemensam personal. Pastoratets yta sammanfaller med gränserna för Vingåkers kommun. Bifogade redogörelser för församlingarnas förutsättningar är därför skrivna utifrån ett pastoratsperspektiv.

Vingåkers kommun innefattar flera olika tätorter: Vingåker, Baggetorp, Marmorbyn, Läppe, Högsjö och Österåker. Tätorterna har var och en sin prägel och det är både en spänning och en tillgång att ha kyrkolokaler och gudstjänstfirande församlingar med olika karaktärer som grund. Av kommunens cirka 9 000 invånare bor ungefär två tredjedelar i centralorten och resten på landsbygden och i de mindre tätorterna.

Med avstämning den sista december 2017 är:

- 66,9 % av befolkningen i Västra Vingåkers församling tillhörig. Detta motsvarar 5 704 personer. Det var elva aktiva inträden under året och 67 utträden.
- 79,7 % av befolkningen i Österåkers församling tillhörig. Detta motsvarar 521 personer. Det var ett aktivt inträde under året och fyra utträden

År 2006 var medlemsandelen 83,1 % i Västra Vingåkers församling respektive 87,1 % i Österåkers församling. Prognosen från Kyrkokansliet förutspår att 52 % av Vingåkers kommuns invånare kommer att vara medlemmar år 2030. Aktiva utträden kommer att utgöra den betydande delen av medlemsminskningen, vilket är en stor utmaning för pastoratet.

Pastoratet firar kontinuerligt gudstjänster i Vingåker, Österåker och Baggetorp. Både Västra Vingåkers och Österåkers kyrkor är kyrkobyggnader med vissa partier från medeltiden. Deras liv och verksamhet finansieras helt och hållet av medlemsavgifter från alla tillhöriga. På vardagarna är kyrkorna öppna på dagtid, på helger främst i samband med gudstjänster. I Västra Vingåkers kyrka bedrivs idag en majoritet av verksamheterna i kyrkorummet. Att uppleva hur de små barnen tidigt lär sig att vara hemma i sin kyrka, att konstatera att elever och skolpersonal återkommer nyfiket till pastoratets skolpass år efter år, att extra studiebesök bokas in, att märka engagemang och delaktighet av ungdomar, att se alla människor som kommer in i kyrkobyggnaderna och tänder ljus, tar en fika och samtalar – är en stor glädje för pastoratet!

Baggetorps församlingshem drivs av en kyrkostiftelse och är därför präglad av ett lokalt engagemang. Församlingshemmet är endast öppet i samband med gudstjänst, körövning och annan verksamhet. I Vingåker finns ett begravningskapell, Vidåkerskapellet. Utöver begravningsverksamhet används även kapellet till Eritreanska församlingens gudstjänster. I

Marmorbyn, Högsjö och Läppe har pastoratet inga egna lokaler. I Högsjö finns emellertid ett kapell som är privatägt. Detta öppnas upp för kyrkans sommarmusik samt för någon enstaka kyrklig handling. I Läppe är pastoratet under en vecka en del av den sommarkyrka som Hjälmgården bedriver. Kursgården ägs och drivs av KSM som är en region inom Evangeliska Frikyrkan.

Inställningen till kyrkan i bygden kan sägas präglas av en positiv passivism. Det är med självklarhet medlemmarna nyttjar kyrkan i samband med kyrkliga handlingar och ser det som viktigt att kyrkolokalerna är öppna dagtid, men som regel kan sägas att församlingsborna närmar sig den söndagliga gudstjänsten något sporadiskt. De största gudstjänsterna, besöksmässigt sett, är musikaliska evenemang, minnesgudstjänst i allhelgonatid samt sinnesrogudstjänsten en gång i månaden. Gällande övriga gudstjänster har antalet besökare minskat sedan förra församlingsinstruktionen skrevs 2008.

De tjänster som enligt direktiven för församlingsinstruktionen skall nämnas är att pastoratet har en kyrkoherde, två komministrar och en organist. All anställd personal arbetar i hela pastoratet. Körer finns för olika åldrar. Dessutom erbjuds undervisning i orgelspel.

I Västra Vingåkers och Österåkers pastorat ska barn känna sig välkomna, sedda och betydelsefulla. Barnen ska bli lyssnade till, få sina rättigheter tillgodosedda och ges möjlighet till andlig utveckling. Barnens perspektiv har återkommande diskuterats i arbetet med församlingsinstruktionen. Åsikter och tankar från barn och ungdomar har inhämtats i såväl samtal som i skrift.

I budgetberedningen och verksamhetsplaneringen beaktas barnens perspektiv. De olika verksamheterna ska arbeta aktivt med barnkonsekvensanalys för att kvalitetssäkra verksamheterna och för att verifiera att pastoratet kan erbjuda det som efterfrågas av församlingsbor, både barn och vuxna. Pastoratets avsikt är att ta tillvara barnens åsikter vid beslut.

FN:s barnkonvention fastslår att "*barnets bästa skall alltid komma i första hand*". Detta innebär att pastoratet frågar sig hur olika beslut berör barn, direkt eller indirekt, i arbetet med t.ex. riktlinjer, budget och andra förändringar.

I Vingåker fanns tidigare ett flertal frikyrkoförsamlingar. Idag finns två sammanslagna frikyrkor: Ekbackskyrkan som ingår i Equmeniakyrkan och Korskyrkan som har sin grund i Pingströrelsen. Ett gott samarbetsklimat råder och de flesta kristna församlingar finns med i Vingåkers kristna råd. Pastorsgruppen som består av präster, pastorer och diakoner samlas regelbundet för planering av gemensamma gudstjänster och annan gemensam verksamhet.

3 OMVÄRLDSBESKRIVNING

Befolkning

Antalet invånare i Vingåkers kommun var 9 094 år 2016. I Vingåkers centralort bodde 6 632, i Marmorbyn 382, i Läppe 221, i Högsjö 691, i Baggetorp 490 och i Österåker 678 invånare. På sommaren ökar antalet invånare på grund av att många är sommarboende i framförallt Läppe, Österåker och Marmorbyn.

Under många år minskade kommunens befolkning, men nu är trenden svagt uppåtgående. I januari 2018 bodde 9 209 personer i kommunen. Nybyggnation sker i såväl Vingåker och Läppe som i Marmorbyn. Det byggs både villor och flerfamiljshus.

Enligt kommunens befolkningsprognos kommer antalet äldre i Vingåkers kommun att öka under en längre tid samtidigt som andelen barn och unga minskar. Kommunen har idag något färre unga vuxna i 20–35 års ålder samt en något högre andel i åldrarna 50–95 år än riksgenomsnittet.

Utifrån aktuella kommunfakta i Vingåkers kommun kan utläsas att invånarnas ekonomiska och sociala förutsättningar, barn och ungas uppväxtvillkor samt människors hälsa i arbetslivet är något sämre än genomsnittet i riket. Enligt samma kommunfakta kan utläsas att många som bor i Vingåkers kommun har lägre utbildningsnivå än rikets genomsnitt och att arbetslösheten är något högre, så även sjukskrivningstalen. Ohälsotal för både män och kvinnor i Vingåker ligger över de för länet och riket i genomsnitt, även andelen förtidspensionärer. Invånarnas förskrivning av psykofarmaka samt alkoholkonsumtion är också högre än rikets genomsnitt. När det gäller andelen hushåll som lever med försörjningsstöd ligger Vingåkers kommun i nivå med rikets genomsnitt. Ungefär vart 20:e hushåll är till och från beroende av bistånd. Av dem uppbär 30 % bistånd under långvarig tid. Det finns återkommande ett fåtal hemlösa i kommunen.

Skolsituationen visar en lägre kvalitet än rikets genomsnitt, både när det gäller måluppfyllelse och nöjdhet. Prognosen förutspår att det kommer att vara färre ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar två år efter sin gymnasieutbildning jämfört med rikets genomsnitt. Antalet invånare 17–24 år som varken arbetar eller studerar väntas öka. Knutet till detta syns även att det är färre individer i åldrarna 13–20 år som är engagerade i idrottsföreningar i Vingåkers kommun jämfört med andra kommuner. En undersökning gjord av Sörmlands landsting under 2017 visar att ungdomars psykiska ohälsa i Vingåkers kommun ökar.

Vingåker har i många år präglats av att Migrationsverket haft mottagning och förläggning i kommunen. Det har inneburit att mellan 300 och 400 asylsökande kortare eller längre perioder vistats i centralorten. Detta har präglat och berikat såväl gudstjänsterna som kyrkornas verksamheter i stort. Under 2019 och framåt blir det en stor förändring i och med de nya asylbestämmelserna samt på grund av att Migrationsverkets boenden i Vingåker läggs ned. Detta kommer att påverka framtidens församlingsarbete på så vis att gudstjänstdeltagandet antagligen kommer att sjunka ytterligare och att engagemanget för flyktingar och asylsökande kommer att förändras. Andelen invånare med utländsk bakgrund i Vingåkers kommun är idag 16 %, vilket är den lägsta siffran i länet.

Boendestruktur

Kommunens bostäder innefattar 65 % småhus och 35 % lägenheter. Det finns idag inga tomma lägenheter utan det är kö för att hyra bostad. Folk bor generellt i tätorterna, men en icke oansenlig mängd bor i glesbygd. Kommunen präglas därmed såväl av tätort som ren landsbygd.

Kommunens äldreboende finns enbart i Vingåker och har ett hundratal platser.

I Vingåkers kommun med omnejd är det många som bor i en ort och arbetar i en annan. Inpendlingen till kommunen är ca 900 personer och utpendlingen ca 1600 personer. Kollektivtrafiken med buss ger bra och täta förbindelser mellan Vingåker och Katrineholm, men ger även möjlighet att arbetspendla till Örebro. Österåker, Högsjö och Marmorbyn har glesare förbindelser. Tågförbindelserna med Vingåker är goda med täta avgångar mot Katrineholm-Stockholm respektive Hallsberg.

Social service

Marmorbyn, Österåker, Högsjö och Vingåker erbjuder både skolor och förskolor. I Baggetorp erbjuds enbart förskola. Högstadieskola finns endast i centralorten Vingåker. Bygden rymmer också en skola med riksintag och internat, Dammsdal, som tar emot elever inom autismspektrat.

Vårdcentral och tandläkare finns beläget i Vingåker. Kommunal service samlas på Åbrogården med lokalpolis, socialtjänst, arbetsförmedling samt Viadidakt. Vårdförbundet Sörmland har två behandlingshem i regionen, Vårnäs och Gläntan, med behandling enligt 12-stegsprogrammet med fokus på beroendeproblematik.

Kultur och föreningsliv

Det kommunala kulturutbudet består bland annat av verksamhet på Säfstaholms slott, konstskola, kultur- och hantverkmarknad, biblioteksverksamhet, föreläsningar, teater och konserter. Kommunens kulturskola erbjuder elever såväl musik- som teaterundervisning.

Det finns hembygdsföreningar i både Vingåker och Österåker. I Vingåker finns en biograf och ett Folkets park som drivs av ideella krafter. Det finns också ideellt drivna samlingslokaler på andra platser i Vingåkersbygden, bland annat Folkets hus i Högsjö samt bygdegårdarna i Baggetorp och Marmorbyn.

Trots att kommunen är liten är utbudet av fritidsaktiviteter stort och varierande och innehåller allt ifrån golf till amatörradio. Här finns idrottsplatser med både grus- och gräsplaner, tennishall, simhall, ridhus, gym, motocrossbana, motionsspår, backar för utförsåkning och badplatser i flertalet sjöar runt om i kommunen.

Näringsliv

Kommunen är en mycket gammal jordbruksbygd där jordbruket länge var den klart dominerande näringsgrenen. Idag är cirka 5 % sysselsatta i jordbruk vilket är klart över riksgenomsnittet. Centralorten dominerades under flera decennier av konfektionsindustrin. Ljungströms var

livskraftigt och levde kvar åtskilliga år sedan konfektionsindustrin upphört på de flesta orter i landet. Idag finns inget lika klart dominerande företag utan arbetstillfällena är mer spridda på olika företag som Factory Outlet, VYTAB, NAMMO, företag i byggbranschen, olika affärsföretag m.m.. Högsjö har anor från 1600-talet beträffande järnhantering och har nu ett dominerande företag, Voith Fabrics, som bedriver tillverkning av pressfiltar för pappersproduktion.

Baggetorp är ett gammalt stationssamhälle, som idag blivit en modern villaförort.

Marmorbyn var ett brukssamhälle uppbyggt på marmorbrytningen, den välkända Gropptorpsmarmorn. Idag kan Marmorbyn betecknas som en modern villaförort.

Läppe har präglats av fiske samt fritidsboende.

I Österåker har, vid sidan av jordbruk, kalkbrottet sedan början av 1940-talet till slutet av 1990-talet varit en dominerande näring. Idag präglas Österåker av jordbruk och har en stark bygdegemenskap med sockenråd, livaktig hembygdsförening och egen friskola.

4 ANALYS

Sammanfattningsvis och inledningsvis noteras några förhållanden som särskilt präglar pastoratets förutsättningar. Till att börja med att pastoratet finns representerade med lokaler och verksamheter i tre tätorter av olika karaktär, med lika många gudstjänstlokaler och gudstjänstfirande gemenskaper. På plussidan leder det till en lokal karaktär på gudstjänst och övrig verksamhet och på minussidan till att personalens, frivilligas och de förtroendevaldas engagemang behöver fördelas på tre orter och sammanhang. Inom pastoratet finns emellertid flera orter, Marmorbyn, Högsjö och Läppe, där Svenska kyrkan inte har någon fast förankring i lokaler. Här har pastoratet ett uppdrag att finna mötesplatser och kontaktnät utanför kyrkolokalerna. I hela pastoratet är det en stor utmaning att finna och bredda kontaktytor med människor som bor och vistas inom Vingåkers kommun.

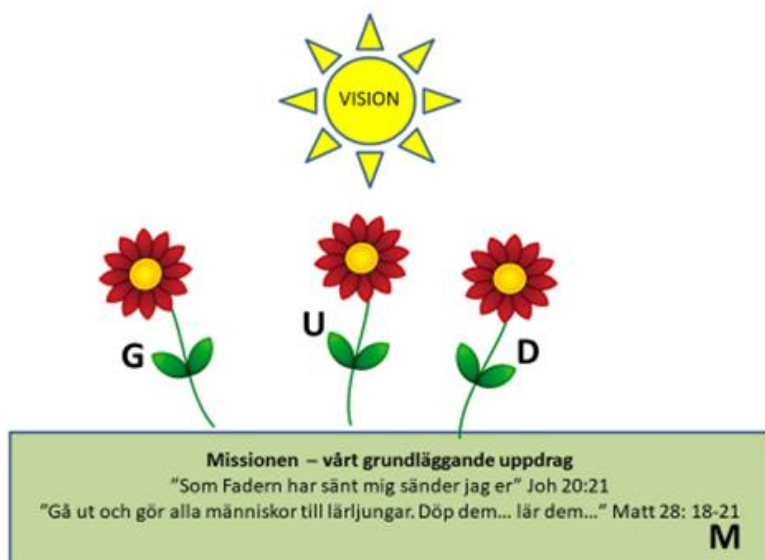
Något som framkommer i omvärldsbeskrivningen är att en hög andel människor i arbetsför ålder står utanför arbetslivet. Andelen äldre ökar och en del barn och unga har det svårt. Omvärldsbeskrivningen visar också att människors psykiska ohälsa, förskrivning av psykofarmaka och alkoholkonsumtion ökar. Stora behov finns alltså av arbete omkring utanförskap, åldringsfrågor, ungdomar och sysselsättning. Här finns ett stort behov av att pastoratet utvecklar fler verksamheter för att möta den verklighet som församlingsborna lever i.

Både personal, frivilliga och förtroendevalda upplever att övriga samhällsaktörer har en positiv inställning till kyrkan och att pastoratet har en god samverkan med såväl skola och kommun/socialtjänst som polis. Det är också viktigt att belysa att det i kommunen finns en mängd föreningar att söka samarbete med i olika frågor. Det görs till viss del men kan utvecklas väsentligt, breddas och fördjupas eftersom Västra Vingåkers och Österåkers pastorat vill vara en kyrka för och med folket.

Att det kommit nya asylbestämmelser och att Migrationsverkets boenden i Vingåker nu fasas ut, kommer att påverka den gudstjänstfirande församlingen i Västra Vingåker. Den mångfald och internationella bredd som idag finns kommer antagligen att förändras. Det är av stor vikt att pastoratet med täta avstämningar kartlägger vad som görs, hur det görs och varför. Att vara kyrka, att förmedla evangelium utifrån de behov som finns är en ständigt aktuell utvecklingsfaktor. En utmaning att ta på allvar är att samtidigt stå för kontinuitet och tradition i en värld som snabbt förändras.

5 PASTORALT PROGRAM

Pastoratets församlingsliv kommer till uttryck i gudstjänst, undervisning och diakoni. Mission är grunden för församlingslivet och visionen en genomsyrande kraft. Genom pastoratets arbete kan frön planteras så att G U D kan gro, växa fram och blomma!

MISSION

Tron kan, genom det som sägs, görs och är, få människor att korsa gränser!

Det kristna budskapet sträcker sig mot alla människor, den som tror, den som tvivlar eller inte alls tror. Jesus, som mötte människor i många olika sammanhang, gjorde ingen skillnad mellan rik eller fattig. Han kategoriserade inte i "vi och dom". Västra Vingåkers och Österåkers pastorat vill präglas av nyfikenhet att möta olika uppfattningar om livet och att välkomna att alla har något att bidra med. Pastoratet vill erbjuda mötesplatser där människor oavsett kulturell bakgrund, ålder, kön eller sexuell läggning ska känna sig inkluderade och bekväma. Att främja faktorer för ett hållbart samhälle, erbjuda sammanhang av tillhörighet, att tillvarata människors gåvor med förståelse för varje människas unika värde är ständiga utmaningar att återkomma till.

Västra Vingåkers och Österåkers pastorat är en del av den världsvida kyrkan. Internationella gruppen har ett särskilt fokus på detta och församlingarna har under många år färgats av att människor på flykt eller i asylprocess funnits i gemenskapen längre eller kortare perioder. Det har skapat ett engagemang och har vidgat synen på att vara en kyrka för alla. Språket är en viktig del i en människas identitet. Att få uttrycka sig och lyssna till evangeliet på sitt modersmål är värdefullt. Det är därför önskvärt att evangelietexten i Västra Vingåkers kyrka läses på flera språk. Efter gudstjänsterna är det vanligt att samtal utifrån gudstjänsten tolkas och översätts sinsemellan vid kaffeborden. Med församlingsbor som har rötter i andra länder har också antalet barn i söndagsgudstjänsten i Västra Vingåker ökat och med detta har åter behovet av "söndagsskola" aktualiserats. Att ge barnen i gudstjänsten en möjlighet att bearbeta söndagens texter och innehåll stärker familjernas förståelse för kristen tro.

Flera asylsökande och flyktingar önskar att döpa sig i kyrkan. Arbetet med konvertiter, både enskilt och i grupp, är därför fortsatt stort för att den som söker en ny identitet som kristen ska få de instrument och den insikt som behövs för att ta ett eget beslut. I samverkan med Röda korset, Vingåkers kommun, Ekbackskyrkan, Korskyrkan och organisationen Vingåker växer tillsammans har Västra Vingåkers och Österåkers pastorat sedan 2008 drivit Mötesplatsen i en lokal i centralorten. Här har fokus varit att möta och stötta asylsökande och flyktingar.

GUDSTJÄNST

I gudstjänsten får vi möta Gud i ordet och sakramenten och dela vår tro i bön och lovsång.

I varje gudstjänst sker ett möte mellan Gud och människa, med utgångspunkt i de olika livssituationer som människor befinner sig i. Dop, vigslar och begravningar utgör gudstjänster då detta blir särskilt tydligt.

I Västra Vingåkers kyrka firas huvudgudstjänst enligt ordningen för högmässa. I samband med denna serveras enkelt kyrkkaffe som cafévärdar ansvarar för, vanligtvis i kyrkan. En kväll i veckan firas veckomässa eller andakt. I samband med denna har ungdomsgruppen sin samling. Ungdomarna har en stor delaktighet i kvällsmässan/andakten och utformar mässan/andakten tillsammans med präst, assistent och musiker. Den agenda som används är också skapad i samråd med ungdomarna. Utmanande är att finna vägar för ungdomarna i ungdomsgrupp och konfirmandgrupp att även hitta in i kyrkans andra gudstjänster. Utöver tidigare nämnda mässor/andakter firas också en morgonmässa i samband med arbetsplatsträff för alla anställda i pastoratet samt en morgonbön en gång i veckan som leds av personalen.

Regelbundet firas sinnesrogudstjänst i Västra Vingåkers kyrka samt musikgudstjänst. Musikgudstjänsterna gör uppehåll under sommaren för att flytta ut till Högsjö gårdskapell. Högsjö gårdskapell är privatägt, men lånas ut till pastoratets sommarmusik.

Västra Vingåkers kyrka är öppen hela sommaren. Några veckor under sommaren bedrivs den så kallade sommarkyrkan. Då erbjuds lite extra program i form av café, visning och andakt.

I Österåkers kyrka firas huvudgudstjänst. I samband med denna serveras enkelt kyrkkaffe,

vanligtvis i kyrkan. Varannan vecka firas huvudgudstjänsten enligt ordningen för högmässa och varannan vecka enligt ordningen för söndagsgudstjänst. Förutom i samband med gudstjänster och förrättningar är kyrkan öppen under vardagar.

Under sommaren spelas sommarmusik i kyrkan och under minst en vecka bedrivs sommarkyrka med öppet café, visning och andakt. Det finns många sommarboende i Österåkers församling och många av dem kommer gärna till kyrkan och deltar i gudstjänst och andra program. Här finns en faktor att beakta; hur ska pastoratet under sommartid vara kyrka på ett sådant sätt att människor bär med sig upplevelser och tro till sin vardag under resten av året?

Under 2019 är Österåkers kyrka stängd för reparation och underhåll. Under tiden hålls gudstjänster och förrättningar i det provisoriska kyrkorummet i Österåkers församlingshem. Kyrkan beräknas öppna igen första advent 2019.

I Baggetorps församlingshem firas gudstjänster av karaktären musikgudstjänst ungefär en gång i månaden. Baggetorps damkör är navet för dessa gudstjänster. Kyrkkaffe serveras alltid i samband med gudstjänst.

Utöver de ordinarie gudstjänsterna firas också alternativa gudstjänster under ett verksamhetsår, bland annat friluftsgudstjänster, gökotta, musikgudstjänster, julotta, julkрубba, julnattsmässa, passionsandakter, påsknattsmässa, skärtorsdagsmässa, långfredagsgudstjänst, tacksägelsegudstjänster, sinnesrogudstjänster, gudstjänster på äldreboendet samt ekumeniska gudstjänster.

På kommunens äldreboende firas en enkel gudstjänst en gång per vecka. Pastoratet delar här ansvar med övriga kyrkor i området, vilket innebär att Svenska kyrkan finns på plats varannan vecka och frikyrkorna de resterande. På Hjälmarginen i Lappe finns Svenska kyrkan med under en vecka som medarrangör av gårdens sommarkyrka.

Den eritreanska församlingen firar egna gudstjänster i Vidåkerskapellet. Här finns möjlighet att utveckla någon form av ekumenisk samverkan.

Vingåkers Kristna råd (VKR) är en grupp sammansatt av Västra Vingåkers och Österåkers pastorat, Ekbackskyrkan och Korskyrkan. Eritreanska församlingen har blivit inbjuden att delta i VKR, men i dagsläget är de inte med. VKR:s styrelse önskar och arbetar för att Eritreanska församlingen också blir en del av VKR. Gruppen träffas regelbundet för såväl samråd och planering som bön och gudstjänst. Detta är en mycket uppskattad och värdefull manifestation över församlingarnas gemensamma uppdrag att vara kyrka. Under ett kalenderår firas tre ekumeniska gudstjänster som sammanlyses enligt ett rullande schema. Gudstjänsten firas i enlighet med den tradition som respektive kyrka bär. Ekumeniska sammanlysningar som sker på årlig basis är nyårsdagen, sista söndagen i böneveckan samt sista söndagen i globala veckan. Dessa söndagar firas gudstjänsten enligt Svenska kyrkans ordning när pastoratet står som huvudman, vilket i praktiken innebär varannan gång.

Kyrkorna i Vingåkers kommun arrangerar tillsammans med Röda Korset och Kulturskolan årligen en Världens barn-konsert. Vartannat år genomförs dessutom en gemensam konferens under en helg på hösten och vanligtvis planeras och genomförs även en pilgrimsvandring en gång per år.

UNDERVISNING

I undervisningen vill vi med ord och handling visa på Gud och vår kristna tro. Pastoratets undervisning ska präglas av öppenhet, respekt och dialog. Det är viktigt att se och möta alla som kommer till pastoratet och visa på olika verktyg där Gud kan tala till var och en. Dopet som grund i nåd och ansvar finns alltid i fokus eller periferi.

Pastoratets undervisning handlar dels om att visa på kristen tro och tradition och väcka nyfikenhet, men också om att skapa sammanhang där detta kan få en personlig förankring. En viktig uppgift är därför att skapa utrymme för delande och växande i tro. Pastoratets undervisande karaktär riktas mot alla åldrar, men barnets perspektiv är extra viktigt att ta fasta på. Pastoratet har babysång och babycafé i Västra Vingåkers kyrka samt skolpass. Planen är dessutom att återuppta verksamheten med barnkörer i Vingåker och Österåker, söndagsskola i Vingåker samt babysång i Baggetorp.

Målsättningen med babysången och tillhörande café är att utöver det kyrkliga budskapet, även främja det goda samspelet mellan barn och föräldrar. BVC finns med som samverkanspart en gång per månad. Verksamheten har också fokus på att tydligt syfta mot dopet. Föräldrarna möter kyrkans personal och får känna sig hemma i kyrkorummet. Detta främjar handlingen att låta döpa sitt barn. Att informera och aktivt bjuda in till dop är emellertid faktorer som kan utvecklas ytterligare.

Varje verksamhetsår erbjuds en konfirmandgrupp inom pastoratet med undervisning varje vecka. Gruppen utgår från konfirmandernas erfarenheter och livssituation. I konfirmandundervisningen är ungdomarna med i utformning och genomförande av gudstjänster och konfirmanderna erbjuds lägvistelse vid två tillfällen under konfirmandåret, allt enligt riktlinjer för konfirmandarbete i Svensk kyrkan. Här läggs stor vikt vid att konfirmationen bekräftar dopet och kan därför ses som en tydlig dopundervisning. Unga ledare rekryteras ur befintlig ungdomsgrupp. Denna grupp erbjuder en fortsättning in i en växande tro och delaktighet. Veckomässan är präglad av gruppens medverkan. Alla barn- och ungdomsaktiviteter hålls i kyrkorummet.

Skolpass erbjuds kommunens skolor årskurs F-6, med anpassat innehåll för de olika åldrarna. Pastoratet har en god samverkan med skolorna och såväl skolpass som andra samlingar i kyrkan är välbesökta. Skolor i kommunen använder pastoratets båda kyrkor vid skolavslutningar och adventssamlingar.

Musiken är viktig som metod i pastoratets undervisning och berikar gudstjänster och andakter. I pastoratet finns orgelelever och tre vuxenkörer. Dessutom finns gott om instrumentalister och solister som förekommer i olika sammanhang och arrangemang.

Pastoratet strävar mot att undervisningen ska väcka nyfikenhet och tillskapa goda relationer. Detta sker utifrån intresse och behov genom olika former av samtalsgrupper, bl.a. samtal om tro och liv, bibelstudiegrupp, sorgegrupp och gudstjänstgrupp. Olika seminarier och föreläsningar förekommer också, inte minst inom volontärgruppen och lekmannakåren. Genom att bringa utrymme till fördjupning och förankring i kyrkans tro och liv, kan människor känna tillhörighet och delaktighet och som en frukt av detta vilja ta ansvar i det fortsatta arbetet. I pastoratet finns utrymme för fler volontärer i såväl besökstjänst som i praktisk tjänst.

DIAKONI

Diakoni - tro i handling och omsorg för människor och omvärld!

Centralt i det kristna budskapet finns protesten mot orättvisor och en önskan om att värna den svage. En orsak till människors utsatthet är utanförskap. Därför är arbetet med mötesplatser där människor ser och inkluderar varandra viktigt. Visionen för diakonin är en vilja att samla krafter för ett gemensamt arbete där många är delaktiga. Ett arbete som sker inom kyrkans ramar, men också i samverkan med andra samhällsaktörer.

Pastoratet erbjuder stöd i olika livssituationer, exempelvis enskilda samtal med präst eller diakon, hembesök av anställda eller frivilliga liksom samtal i grupp. Varje människa är unik med olika behov över tid – därför finns en öppenhet och bredd gällande diakonins uppdrag. Meningsfullhet, gemenskap och hopp är viktiga faktorer.

Det finns flera olika mötesplatser för alla åldrar i pastoratet. I Västra Vingåker finns bl.a. babycafé för de små och deras föräldrar, trivselcafé och lekmannakår som främst lockar de äldre, månadsmöte för frivilliga, sopplunch för daglediga, fredagscafé runt kvällens sinnesrogudstjänst, spa för själen för den som behöver en stund av lugn och ro, ungdomsgrupp med mässa och café, konfirmandgrupp, kyrkokör, barnkör samt en konvertitgrupp som träffas regelbundet för att prata om kristen tro.

Pastoratets volontärer ger en guldkant på tillvaron för pastoratets medlemmar.

Besöksgruppen ser till att besök görs i samband med blomutdelningar vid födelsedagar och till jul. Glada Humlan-kören besöker kontinuerligt avdelningarna på Humlegården och Sävstagården och sjunger tillsammans med de boende och det firas en kort andakt och blir oftast en kaffestund tillsammans. En gång per månad under vinter, vår och höst serveras soppa i Kyrkans hus. Två gånger per termin är volontärgruppen ansvarig för Café Humlan, ett arrangemang på söndagseftermiddagar på äldreboendet i Vingåker.

Under allhelgonahelgen serveras kaffe i våra kyrkor och på Västra Vingåkers kyrkogård serveras glögg. Vid dessa tillfällen kommer många besökare till kyrkorna och kyrkogårdarna. Många sätter sig ner en stund och dricker en kopp kaffe och samtalar med personal och volontärer som ansvarar för verksamheten.

I Vingåker, Österåker och Baggetorp serveras kyrkkaffe i samband med gudstjänst. Detta görs av frivilliga Cafévårdar. Gemenskapen ses som en viktig förlängning av gudstjänsten.

I Österåkers församlingshem ordnar stora arbetslaget (volontärer) café och sopplunch. I samband med dessa hålls ett kort program där främst lokala förmågor framträder. Församlingskåren, sockenrådet och hembygdsföreningen har församlingshemmet som nav och många Österåkersbor är engagerade i flera grupper. Pastoratet finns på så vis införlivat i bygdens lokala struktur och det sociala engagemanget (diakonin) blir naturligt förankrat.

Sinnesrogudstjänsten har en tydlig diakonal prägel. Att dela brustenheter och gudsupplevelser med människor ger ringar på vattnet till det vardagliga arbetet. Sinnesrogudstjänsterna har vuxit stadigt och är idag en av pastoratets största gudstjänster. Personal och patienter från Landstingsförbundets behandlingshem Vårnäs och HVB-hemmet Gläntan deltar alltid, som en del i respektive behandlingsprogram. Utöver dem kommer såväl församlingsbor som långväga gäster för att delta.

Pastoratets diakoni lever i ständig interaktion med samhällets övriga aktörer, bland annat med socialpsykiatri, missbrukarvård, kriminalvård, socialtjänst, migrationsverk, anhörigstöd, BVC, skola, äldreboende, övriga kyrkor och Röda Korset.

6 FRAMTID

Församlingsinstruktionen ska vara ett levande dokument som kontinuerligt är i fokus. Den ska användas som ett instrument i pastoratets arbete med målformulering, verksamhetsplaner, budget och uppföljning.

I Västra Vingåkers och Österåkers pastorat är personalens, förtroendevaldas och volontärers engagemang grunden för att verksamhet kan bedrivas. I söndagsgudstjänsterna finns personal och förtroendevalda med och firar gudstjänst. När det är dags för kommunens prideparad eller andra evenemang där kyrkan bör synas, är det självklart för många i pastoratet, anställda, förtroendevalda och församlingsbor, att vara med och bära kyrkans budskap utanför kyrkomurarna. Människors vilja till engagemang är en av de största tillgångarna pastoratet har.

Västra Vingåkers kyrka genomgick en grundlig renovering och restaurering 2012. Efter ombyggnationen kunde mycket verksamhet bedrivas i kyrkobyggnaden. Här bedrivs i dagsläget föräldrar-barn-verksamheten "Himlacaféet" liksom konfirmations-, ungdoms- och körarbete. Visionen är att möjliggöra för fler verksamheter att ha sin utgångspunkt i kyrkorummet, till exempel föreläsningar, volontärgrupper och soppcafé. På 10-20 års sikt kan även expedition och tjänsterum rymmas i kyrkobyggnaden. Den stora ombyggnad som detta skulle kräva är till viss del redan förberedd.

Församlingarna i pastoratet är små med knappa resurser, men pastoratets ekonomi är god och i

balans. Kyrkobyggnaderna är renoverade eller håller på att renoveras (Österåkers kyrka renoveras invändigt under 2019). Tillsammans med de andra kyrkorna i kommunen behöver pastoratet fortsätta det ekumeniska arbetet i bygden och tillsammans med de andra församlingarna i kontraktet utveckla det samarbete som finns. Många uppgifter kan och bör samordnas med andra församlingar. Ensam är inte stark utan det är i dialog och gemenskap med andra som styrkan finns.

I dagsläget använder pastoratet Uppsala servicebyrå för hjälp med lönehantering, tidsrapportering, fakturering och redovisning. Om kontraktet på sikt hittar former och möjligheter för ett gemensamt administrativt ansvar i form av servicebyrå eller dylikt kan det vara intressant för pastoratet att finnas med i det arbetet, men i dagsläget är det inte aktuellt.

För planering av arbete på 10–20 års sikt behöver pastoratet se över möjligheten att gå samman med andra församlingar för att utgöra ett större pastorat som inte är lika känsligt för förändringar av personal. Idag är den stora utmaningen att kunna hitta rätt personal till rätt plats. Många av pastoratets anställda är närmare pensionering än 40-årsfirande. Om några år behöver pastoratet ny kyrkoherde, ny kyrkogårdsföreståndare, samt ny personal till expeditionen och inom vaktmästeriet. Redan nu är det svårt att rekrytera och framtiden ser inte ljusare ut på rekryteringsfronten. Minskat medlemsunderlag och höga personalkostnader går inte ihop.

Enligt församlingsinstruktionens omvärldsbeskrivning är det många församlingsbor som har problem med droger och arbetslöshet. Därför är det viktigt att pastoratets arbete speglar den verklighet som församlingsborna lever i. Det diakonala uppdraget är stort och här är engagemang från volontärer och förtroendevalda av yttersta vikt.

Att samarbeta med övriga aktörer i samhället, som kommun, arbetsförmedling, Röda korset, Vårnäs, Gläntan, hembygdsföreningar och andra, är betydelsefullt i en liten kommun som Vingåker. Det är när alla goda krafter arbetar tillsammans som förändring kan ske. Här spelar kyrkan en stor roll för att skapa möjligheter för människor i kommunen att hitta vägar ut ur arbetslöshet och drogberoende.

Under höstterminen 2019 och vårterminen 2020 kommer anställda, förtroendevalda och frivilliga att genomföra HBTQ-certifiering i Strängnäs stifts och Sensus regi. Certifieringen går under namnet Regnbågsnyckeln. Detta görs som ett led i att anställda, frivilliga och förtroendevalda bättre ska kunna bemöta alla människor som finns i kommunen och som söker sig till pastoratets verksamheter.

Söndagsskola är åter aktuellt då det är många barn med familjer som deltar i gudstjänsterna i Västra Vingåker. Här behöver volontärer rekryteras som tillsammans med personal kan arbeta med uppbyggandet av träff för barn under gudstjänsttid i Västra Vingåkers kyrka.

Den klart mest besökta gudstjänsten i Västra Vingåkers kyrka är sinnesrogudstjänsten som alltid firas en gång i månaden året runt. Sinnesrogudstjänsten fungerar som en del i tolvstegsprogrammet, därför är det också viktigt att det i nattvarden i högmässor och

kvällsmässor erbjuds alkoholfritt alternativ, så att alla som vill kan delta i måltidsgemenskapen. I alla pastoratets högmässor ska det finnas möjlighet att välja alkoholhaltigt eller alkoholfritt alternativ så länge det finns behov av det. I veckomässor och andra mässor skall det alltid finnas alkoholfritt vin eller druvjuice. Alla gudstjänster och andakter ska präglas av delaktighet. Tjänstgörande präst eller lekman har att tillsammans med musiker, diakon, kyrkvårdar, vaktmästare, cafévärdar och andra volontärer se till att de resurser som finns inför gudstjänsten används på bästa sätt för att berika mångfald och delaktighet med utgångspunkt i Svenska kyrkans handbok 2018.